

Kaj ga fotki! - Kolažiranjem starih fotografija do demokratizacije pisanja lokalne povijesti

Iva Ružić

Samoorganizacija arhiviranja lokalne povijesti

U kraju isprekidanih povijesnih crta, redovito izrezbarenim iz jedne i lijepjenim u drugu državu, sasvim je logičan razvitak želje za vlastoručnom determinacijom povijesti i strasti za samoorganizacijom u arhiviranju baštine, posebice one nematerijalne. U Međimurju se to posljednjih nekoliko godina pojavilo kroz zajedničko prikupljanje i čuvanje fotografske građe nastale između Mure i Drave te, posebice, njihovo dijeljenje na društvenim mrežama kao svojevrsno predstavljanje istih u javnom prostoru. Ova potreba za očuvanjem nekadašnjeg načina života, buđenje subjektivnih kolektivnih uspomena i kronološko prisjećanje na razvoj okoline poslužilo je kao inspiracija za projekt „Kaj ga fotki!“, proveden s Kreativno edukativnim centrom Murai u Svetom Jurju na Bregu, s namjerom proširivanja domene doticaja lokalnog stanovništva s fotografijama u iščitavanje povijesnog, etnografskog i antropološkog konteksta iz istih te formiranje vlastitih narativa lokalne povijesti. U svrhu osvješćivanja potencijala starih fotografija kao neiscrpnog vrela upravo tog etnografskog i antropološkog znanja te kao modlica za koncipiranje vlastite povijesti, ostvarena je suradnja s Muzejom Međimurja Čakovec. Suradnja je dodatno rezultirala i demokratizacijom institucija ovog tipa opskrbljujući lokalno stanovništvo znanjima i vještinama za aktivnije i direktnije sudjelovanje u definiranju vlastite povijesti.

Potencijal arhivske građe za korištenje u umjetnosti

Stare fotografije, prepune krasnih motiva, često se same po sebi mogu smatrati umjetničkim radom, no posjeduju i potencijal da ih se izrezburi, kolažira i prekroji u vlastite vizije, razmišljanja i sanjarenja o svome kraju. One se realiziraju kao neizmjerena prilika za međugeneracijsko učenje i suradnju spajanjem zainteresiranosti starijih generacija za prijenos neopipljivih kulturnih dobara i entuzijazma mladih za umjetničko izražavanje. Stoga smo ostvarenje projekta koncipirali upravo oko starih fotografija kao spojnice povijesne, geografske i društvene analize i umjetnosti, koristeći ih kao glavni sastojak i srž motiva za daljnje umjetničko stvaranje u vrlo pristupačnom, ali i značajnom, mediju kolaža.

Provedba projekta

Prvi korak u ostvarivanju projekta kristalizirao se kao proces osvješćivanja građana o zajedničkoj kulturnoj baštini i njihove aktivacije u procesu prikupljanja starih fotografija s područja Međimurja. Ponukani željom za istraživanjem povijesti ovog kraja iz perspektive što većeg broja Međimuraca, pogotovo onih koji ju nemaju često prilike pisati, kao omaž doista osebnom i šarolikom zavičaju, započeli smo sakupljanje fotografske građe koju lokalno stanovništvo smatra relevantnom, lijepom, i ponajviše punom sjećanja. Zanimljivost prikupljenih fotografija ležala je u različitosti njihovih kadrova, boja i motiva (od arhitekture i javnih površina do ljudi, događaja, životinja, privatnih prostora, običaja i predmeta), ali i lako prepoznatljivim, ritmičnim ponavljanjima i tematskim sličnostima. Tu je ostvarena i suradnja s Topotekom Međimurje, Topotekom Prelog, Zavičajnim odjelom Gradske knjižnice

Čakovec te Muzejom Međimurja kao mjestima dosadašnjeg pohranjivanja bogate arhivske građe, koja su nam također istu ustupila na korištenje tijekom radionice kolažiranja održane u Kreativno edukativnom centru Murai. U sklopu projekta održano je i predavanje Janje Kovač, etnologinje i kulturne antropologinje, kustosice etnografskih zbirki u Muzeju Međimurja Čakovec (MMČ). Na predavanju je govorila o muzeju kao obliku čuvanja materijalne i nematerijalne baštine te načinima suradnje muzeja i lokalne zajednice. Iznijela je i primjere dobre prakse kao što je MMČ-ov veoma uspješan projekt „Riznica Međimurja“, a sudionicima je predstavljena i Topoteka Međimurje kao lako dostupna i veoma detaljna arhiva povijesnih izvora kojoj su svi pozvani pridonijeti vlastitim povijesnim materijalima.

Kritičko razmatranje povijesti za preobrazbu današnjice

Kroz transformaciju gradskih, seoskih, javnih i obiteljskih fotografskih uspomena, tijekom kolažiranja, razvili su se impresivni međimurski narativi o hrani, rekreaciji, vodi te stvorili kolektivnu vizualnu reprezentaciju jednog kompleksnog, ali idiličnog zelenog kraja, otvarajući prostor za iznošenje misli i osjećaja oko ne samo povijesti, već i današnjice i mogućnostima buduće realizacije Međimurja. ■